

เปิดผล PISA 2022 หลังผ่านวิกฤตโควิด 19
ระบบการศึกษาทั่วโลกจะแหนะเฉลี่ยลด สูงขึ้น.
ชีเร่งพัฒนาสมรรถนะครุภัจดการเรียนรู้สร้างทักษะที่จำเป็น

นำเสนอด้วย : 6 ธ.ค. 2566

เปิดผล PISA 2022 หลังผ่านวิกฤตโควิด 19 ระบบการศึกษาทั่วโลกจะแagenเปลี่ยนสู่ สู่สากล. ชี้เร่งพัฒนาสมรรถนะครุภัจดการเรียนรู้สร้างทักษะที่จำเป็น

วันที่ 6 ธันวาคม 2566 ณ ห้องประชุมจันทร์เกشم ชั้น 1 อาคารราชวัลลภ กระทรวงศึกษาธิการ นายสุรศักดิ์ พันธุ์เจริญภูรกุล รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานการแถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2022 พร้อมด้วย รองศาสตราจารย์ ทีระเดช เจียรสุขสกุล ผู้อำนวยการสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) แถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2022

โปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) วิเคราะห์โดยองค์การเพื่อความรวมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา หรือ OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development)

มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาในการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง

PISA ประเมินนักเรียนอายุ 15 ปี ซึ่งถือว่าเป็นวัยที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับ โดยได้ทำการประเมินทุก 3 ปี อย่างต่อเนื่องเพื่อติดตามแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงคุณภาพการศึกษาและมุ่งให้ข้อมูลแก่รัฐบาล ในการประเมินสมรรถนะของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรู้และทักษะในชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตร ในโรงเรียน หรือเรียกว่า “ความฉลาดรู้” (Literacy) ใน 3 ด้าน ได้แก่ การอ่าน คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ การประเมินนักเรียนจะวัดทั้ง 3 ด้านดังกล่าวไปพร้อมกัน แต่จะเน้นหนักที่ด้านใดด้านหนึ่ง ในแต่ละรอบการประเมิน ซึ่งความฉลาดรู้ทั้งสามด้านนี้ถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเป็นสิ่งที่ประชากรจำเป็นต้องมีเพื่อการพัฒนาและการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศไทย สำหรับ PISA 2022 เน้นการประเมินด้านคณิตศาสตร์ โดย PISA

มองว่าในปัจจุบันบุคคลที่มีความสามารถทางคณิตศาสตร์จะต้องเป็นบุคคลที่สามารถให้เหตุผลทางคณิตศาสตร์ในกรากับปัญหาในชีวิตจริงที่ซับซ้อนรวมกับการหาวิธีแก้ปัญหาโดยการคิดหรือแปลงปัญหาในเชิงคณิตศาสตร์ใช้คณิตศาสตร์และตีความและประเมินผลพัฒนาทางคณิตศาสตร์ได้

การประเมิน PISA 2022 มีนักเรียนเข้าร่วมการประเมินประมาณ 690,000 คน

ซึ่งถือว่าเป็นตัวแทนของนักเรียนอายุ 15 ปี ประมาณ 29 ล้านคน จาก 81 ประเทศ/เขตเศรษฐกิจ สำหรับในประเทศไทย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สววท.) ทำหน้าที่เป็นศูนย์แห่งชาติ (National Center) ได้ดำเนินการจัดสอบเมื่อเดือนสิงหาคม 2565

ซึ่งมีนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมการประเมินจาก 279 โรงเรียน ในทุกสังกัดการศึกษา รวม 8,495 คน โดยนักเรียนทำแบบทดสอบและแบบสอบถามด้วยคอมพิวเตอร์ผ่านทางแฟลชไดรฟ์ นอกจากนี้ยังมีการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนผ่านทางแบบสอบถามออนไลน์ด้วย

ผลการประเมิน PISA 2022 ในระดับนานาชาติ

ผลการประเมิน PISA 2022 ในระดับนานาชาติ พบว่า นักเรียนจากสิงคโปร์มีคะแนนเฉลี่ยทั้งด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านสูงกว่าทุกประเทศ/เขตเศรษฐกิจที่เข้าร่วมการประเมินในครั้งนี้ สำหรับประเทศไทยที่มีคะแนนสูงสุดห้าอันดับแรกในด้านคณิตศาสตร์ซึ่งเป็นด้านที่เน้นในการอ่านนี้เป็นประเทศ/เขตเศรษฐกิจในเอเชียทั้งหมด ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย จีน ไทย เปรู สงขลา และญี่ปุ่น ส่วนประเทศสมาชิก OECD มีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ 472 คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ 485 คะแนน และด้านการอ่าน 476 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับ PISA 2018 พบว่า คาดเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD ด้านคณิตศาสตร์และการอ่านลดลง ส่วนด้านวิทยาศาสตร์ถือว่าไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางสถิติ

ผลการประเมินของประเทศไทยที่ได้คะแนนด้านคณิตศาสตร์สูงสุดสิบอันดับแรก และผลการประเมินของประเทศไทยในกลุ่มอาเซียน เป็นดังนี้

ผลการประเมิน PISA 2022 ของประเทศไทย

ผลการประเมินของประเทศไทย พบร่วมกับนักเรียนไทยมีคะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์ 394 คะแนน ด้านวิทยาศาสตร์ 409 คะแนน และด้านการอ่าน 379 คะแนน ซึ่งเมื่อเทียบกับ PISA 2018 พบร่วมกัน

คุณเนนนเฉลี่ยของประเทศไทยทั้งสามด้านลดลง โดยด้านคณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 25 คะแนน ส่วนด้านวิทยาศาสตร์และการอ่าน มีคะแนนเฉลี่ยลดลง 17 คะแนน และ 14 คะแนน ตามลำดับ ทั้งนี้

ผลการประเมินของประเทศไทยตั้งแต่ PISA 2000 จนถึง PISA 2022 พบร่วมกัน

คะแนนเฉลี่ยด้านคณิตศาสตร์และการอ่านมีแนวโน้มลดลง ส่วนด้านวิทยาศาสตร์ถือว่าไม่เปลี่ยนแปลงทางสถิติ

เมื่อวิเคราะห์ตามสังกัดการศึกษาและกลุ่มโรงเรียนที่สำรวจการประเมินครั้งนี้ พาเวอร์

กลุ่มโรงเรียนที่เน้นการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์และคุณิตศาสตร์ มีคณบดีที่มีความสามารถทางวิชาการด้านวิทยาศาสตร์และคุณิตศาสตร์ เช่น ดร. สมชาย ใจดี ดร. นพดล ธรรมรงค์ ฯลฯ

สวนกลุ่มโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยมีคณะแนềnเนลี่ด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์สูงกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD สำหรับกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ ยังคงมีคณะแน่นเนลี่ทั้งสามด้านต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศสมาชิก OECD

จากการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างนักเรียนกลุ่มสอง (มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 90 ขึ้นไป)

กับนักเรียนกลุ่มตัว (มีคะแนนต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ที่ 10) ของประเทศไทยในทั้งสามด้าน พบร่วมกัน

นักเรียนทั่วโลกมีคะแนนเฉลี่ยในแต่ละด้านแตกต่างกันประมาณ 200 คะแนน และเมื่อเทียบกับ PISA 2018

พบว่า ความแตกต่างของคุณภาพด้านการอ่านและด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนทั้งสองกลุ่มนี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงส่วนใดคณิตศาสตร์มีช่องว่างของคุณภาพที่แอบลับ

เนื่องจากนักเรียนกลุ่มสูงมีคะแนนเฉลี่ยลดลงมากกว่าของนักเรียนกลุ่มต่ำ

สำหรับนักเรียนกลุ่มชั้นເ悱อก ຕີ່ເປັນນักเรียนທີ່ມີສຕານະທາງເສຽງຈົກໃຈແລະສັງຄມອູ້ໄກລຸ່ມລ່າງສູດຂອງປະເທດ

(ต่อกว่าเปอร์เซ็นท์เทลที่ 25) แต่มีค่าแนวโน้มศัตรอยุ่นกลุ่มบันสุดของประเทศ (เปอร์เซ็นท์เทลที่ 75 ขึ้นไป)

พบว่า ประเทศไทยมีนักเรียนกลุ่มช่างเพิ่อก oy 15% ในขณะที่ประเทศสมาชิก OECD มีนักเรียนกลุ่มนี้อยู่ 10%

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า

นักเรียนที่ด้อยเปรียบทางสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมก็สามารถมีผลการประเมินที่ดีได้

นอกจาก PISA จะรายงานผลการประเมินในรูปของคะแนนเฉลี่ยแล้ว

ยังรายงานผลเป็นระดับความสามารถในแต่ละด้านซึ่งแบ่งเป็น 6 ระดับ โดยที่ระดับ 2

ถือเป็นระดับพื้นฐานที่นักเรียนสามารถใช้ทักษะและความรู้ในชีวิตจริงได้ ผลการประเมินครั้งนี้ พบว่า

มีนักเรียนไทยที่มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปอยู่ 32% ในขณะที่ประเทศสมาชิก OECD

มีนักเรียนกลุ่มน้อย 69% ส่วนประเทศ/เขตเศรษฐกิจที่มีผลการประเมินสูง ได้แก่ สิงคโปร์ มาเก๊า ญี่ปุ่น จีนฯ ไปร์เบ

และเอสโตเนีย พบร้า มีนักเรียนมากกว่า 85% ที่มีความสามารถทางคณิตศาสตร์ดังระดับ 2 ขึ้นไป

สำหรับด้านวิทยาศาสตร์และการงาน ประเทศไทยมีนักเรียนที่มีความสามารถตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปอยู่ 47% และ

35% ตามลำดับ ส่วนประเทศไทยอยู่ใน OECD มีนักเรียนที่มีความสามารถตั้งแต่ระดับ 2 ขึ้นไปอยู่ 76% และ 74%

ตามลำดับ

ในภาพรวมของผลการประเมิน PISA 2022 สะท้อนให้เห็นว่า
ระบบการศึกษาทั่วโลกมีคะแนนเฉลี่ยลดลงเมื่อเทียบกับ PISA 2018
ซึ่งเป็นผลกระทบจากที่ทุกประเทศต้องเผชิญกับความท้าทายของการจัดการเรียนรู้ในช่วงที่มีวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19
สำหรับระบบการศึกษาไทยยังมีช่องว่างของคะแนนระหว่างนักเรียนกลุ่มสูงกับนักเรียนกลุ่มต่ำที่กว้างมาก
แม้ในด้านคณิตศาสตร์จะมีช่องว่างดังกล่าวที่แคบลง
แต่เป็นผลมาจากการนักเรียนกลุ่มสูงมีการลดลงของคะแนนที่มากกว่านักเรียนกลุ่มต่ำ ดังนั้น
จึงควรมีมาตรการในการยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ในด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่าน
โดยการพัฒนาครุภัณฑ์สมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างให้นักเรียนมีทักษะที่จำเป็นในการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง
ส่งเสริมและสนับสนุนทรัพยากรและสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้กับสถานศึกษาอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมเพื่อลดช่องว่างของความเหลื่อมล้ำในการจัดการเรียนรู้
รวมทั้งพัฒนาสถานศึกษาทั่วประเทศให้มีคุณภาพและครอบคลุมทุกสังกัด

ที่มา [การแถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2022 สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี \(สวท.\)](#)